

تأثیر دوزهای عصاره متابولی دانه گیاه هل بر رفتار ترس در موش صحرایی نر بالغ

دکتر غلامحسن واعظی^۱، ریحانه پوزش^۱، دکتر محمد رضا خواجه دولی^۲

^۱ گروه فیزیولوژی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد دامغان

^۲ گروه علوم پایه، دانشگاه پیام نور مشهد

چکیده

سابقه و هدف: ترس یک واکنش احساسی به تهدید یا خطر است. ترس بیمارگونه مدت‌ها با فرد باقی می‌ماند. با توجه به سوابق تاثیر مثبت گیاه هل بر ترس، در این پژوهش تاثیر دانه گیاه هل بر رفتار ترس در موش صحرایی نر بالغ مورد بررسی قرار گرفته است.

روش بررسی: در این تحقیق تجربی حیوانات تحت آزمایش به ۳ گروه کلی تقسیم گردیدند: گروه کنترل (سالین) ($n=6$) که امیکرولیتر سرم فیزیولوژی را به صورت تزریق درون بطن-معزی (i.c.v) دریافت کردند؛ گروه دوم که پنتیلن تترازول (PTZ) را به میزان ۲۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم به صورت تزریق درون صافی (i.p) دریافت کردند و گروه سوم که عصاره متابولی دانه گیاه هل را در دوزهای ۳، ۱۰ و ۳۰ میکروگرم برای هر موش به صورت تزریق i.c.v و به دنبال آن ۲۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم PTZ را به صورت تزریق i.p دریافت کردند. دستگاه استریوتاکس برای جراحی و دستگاه plus-maze برای بررسی رفتار ترس استفاده گردید. تحلیل داده‌ها با روش واریانس یک طرفه و تست تعییبی Tukey انجام گردید.

یافته‌ها: دوزهای تزریق شده از عصاره، درصد زمان حضور موش‌ها در بازوی باز (%) و درصد دفعات ورود به بازوی باز (%) OAE را نسبت به گروه کنترل افزایش داد. دوز ۳۰ میکروگرم برای هر موش، این افزایش را به طور معنی‌داری در %OAT و %OAE نشان داد ($p < 0.01$).

نتیجه‌گیری: به نظر می‌رسد که ترکیبات عصاره دانه گیاه هل می‌تواند رفتار ترس القا شده ناشی از PTZ را کاهش دهد.

واژگان کلیدی: عصاره متابولی، دانه هل، ترس، پنتیلن تترازول، تزریق درون بطن - معزی، موش صحرایی.

مقدمه

نوروترانسمیترهای متفاوتی نظیر سروتونین، دوپامین، گاما آمینو بوتیریک اسید (GABA) (۳) و رسپتور گلوتamatی N-(Methyl-D-Aspartat) (۴) در رفتار ترس نقش دارند. قسمت‌های مختلف مغز در واسطه‌گری ترس و اضطراب نقش دارند که از مهم‌ترین آنها آمیگدال، هیپوالتاموس، هیپوكامپ و سپتوم را می‌توان نام برد (۴). آمیگدال بازوپترال نقش مهمی در ترس و در یادگیری ترس دارد (۶,۷).

هل به خانواده Zingiberaceae (زنجبیلیان) تعلق دارد (۸,۹) و گیاه بومی هند، پاکستان، برمه و سریلانکا است (۹). همچنین به عنوان داروی موثر ضد نفخ، ضد باکتری، ضد ویروسی و ضدقارچ در نظر گرفته شده و در درمان یبوست، قولنج، اسهال،

ترس به عنوان یکی از رفتارهای تدافعی است که در حیات موجود زنده موثر است (۱). بروز رفتار ترس در جانوران به شکل‌های مختلف از جمله تغییر فعالیت‌های حرکتی ظاهر می‌شود. مسیرهای اصلی مغز در برانگیختگی ترس آمیگدال، مناطق حسی از کورتکس و تalamوس می‌باشد (۲).

تأثیر عصاره دانه گیاه هل بر رفتار ترس در موش صحرایی

استفاده گردید. حیوانات از انتستیتو رازی کرج خریداری شده و به حیوان خانه دانشگاه آزاد اسلامی واحد دامغان منتقل شدند. موش ها در شرایط استاندارد تا رسیدن به محدوده وزنی فوق پرورش داده شدند. در هر قفس تعداد چهار رت نگهداری شد. محل نگهداری حیوانات از نظر شرایط فیزیکی دارای دوره ۱۲ ساعته روشناهی-تاریکی و دمای 22 ± 2 درجه سانتی گراد، رطوبت نسبی 40 ± 6 درصد و بدون آلدگی صوتی بود و آزمایشات مورد نظر در زمان معینی از روز صورت گرفت.

ابتدا موش ها را با ترازو وزن نموده و سپس داروی بیوهشی کتابمین و زایلارین بر اساس وزن حیوان با استفاده از سرنگ انسولین به صورت داخل صفاقی به موش تزریق گردید. بعد از بیوهشی کامل موش، موهای پشت سر حیوان با استفاده از دستگاه اصلاح برداشته و سپس موش در روی دستگاه استریوتابکس قرار داده شد. دستگاه استریوتابکس دارای یک Head holder است که جمجمه حیوان را در وضعیت مناسب نگه می دارد. همچنین دارای یک قسمت نگه دارنده کانول یا الکترود می باشد که می توان آن را در امتداد محور جلویی-عقبی، پشتی-شکمی و میانی-طرفی حرکت داد. میله دندانی در مقیاس $3/3$ میلی متر زیر صفر افقی تنظیم شد. سپس میله های گوشی را کاملا در سوراخ مجرای گوش خارجی به صورتی که به پرده صماخ حیوان آسیبی وارد نشود قرار داده، سپس دندان های پیشین حیوان روی میله دندانی قرار داده می شود و میله پوزه بند را به عقب کشیده و پیچ آن محکم بسته می شود. در آخر بعد از اطمینان از فیکس شدن حیوان، به وسیله تیغ جراحی استریل پوست جمجمه را از ناحیه بین دو چشم به طول $1/5 - 1/8$ سانتیمتر به طور عمودی برش دادیم. سپس پوست سر حیوان را کنار زدیم و بافت ماهیچه ای روی جمجمه را توسط پنس و قیچی برداشتم تا محل برآگما و لامبدا کاملا مشخص شود. پس از تعیین نقاط برآگما و لامبدا محل قرار گرفتن کانول راهنمای را با استفاده از اطلس پاکسینوس و واتسون مختصات بطن طرف راست به صورت $AP = +1/8$ و $ML = +1/6$ از ناحیه برآگما محاسبه نمود (۱۹) و محل ناحیه بطن روی جمجمه علامت گذاری شد. نقطه موردنظر را با متمایی به قطر 7 میلی متر، با دقت و فشار کم سوراخ کردیم و کانول راهنمای را که از سر سوزن Gauge 21 تهیه شده بود درون این سوراخ تعییه کردیم. پس از آن پیچ عینک را بر روی استخوان جمجمه تعییه کردیم. سپس با استفاده از سیمان دندان پزشکی کانول راهنمای کامل فیکس شد. بعد از جراحی به حیوان 5 روز استراحت داده شد تا استرس و تخرب بافتی احتمالی که توسط جراحی صورت گرفته بود از بین برود. سپس تزریق عصاره بوسیله یک کانول تزریق Gauge 27 که توسط یک رابط پلی اتیلن به سرنگ هامیلتون متصل بود انجام شد.

سوء هاضمه، استفراغ، سردرد، صرع و بیماری های قلبی و عروقی موثر است (۱۰، ۱۱). هل از نظر طب قدیم ایران گرم و خشک است و برای رفع بیماری های چشم و تسکین درد رماتیسم، گوش درد مفید است. تب را پایین می آورد، معالج سرماخوردگی است و آرام بخش است.

مطالعات فیتوشیمیابی نشان می دهد که هل دارای ترکیبات شیمیابی نظیر آلفا-ترپیئنون، مون، آلفا-فلاندرنا، سینئون، لیمونن، سایین، هپتان، myrcene، سیتوستنون، بتا-نزوکیدول، لیبنالول، بتا-پینین، آلفا-پینین، eugenyl acetate، سیتوسترون، سیترونیلول، ترپینین (۱۶-۱۲) می باشد. آتاالیز شیمیابی نشان می دهد که هل محتوى آلكالوپید، فلاونوپید، ساپونین، استرون و تانن می باشد. ترکیب citronellol این گیاه به عنوان ماده آرام بخش و ضد افسردگی شناخته شده است (۱۶). ترس همراه با علایمی نظیر بی آرامی، شل کردن عضلات به سختی، از دست دادن تمرکز، بی خوابی و نشانه های جسمی نظیر تپش قلب، اسپاسم ماهیچه، عرق کردن، احساس خفگی، سردرد و حالت تهوع همراه است.

پنتیلن تترازول دارویی است که به عنوان محرک تنفسی به کار می رود. استفاده از مقداری زیاد دارو می تواند موجب تشنج گردد، لذا در کارهای تحقیقاتی برای ایجاد تشنج در حیوانات به کار می رود. پنتیلن تترازول توسط Hungarian (نورو لوژیست آمریکایی) و Ladislas Meduna در سال ۱۹۳۴ مطرح شد. نام بین المللی از مترازول به عنوان پنترازول شناخته شده است. پنتیلن تترازول آنتاگونیست گابا (GABA) است. مطالعات الکتروفیزیولوژیکی نشان می دهد که افزایش نفوذ پذیری جریان یون های نظر پتاسیم، سدیم، و کلسیم در تحریک پذیری غشاء نورونی موثر است، را در غشا ایجاد می کند. PTZ به عنوان یک نمونه داروی اضطرابی در مدل های حیوانات از اضطراب و ترس مورد استفاده قرار گرفته است. پنتیلن تترازول گیرنده هایی نظیر سروتونین (۵-HT₃) (N-Methyl-D-Aspartat) NMDA، HT1A، ۵-HT_{1A} و لیگاندهای کانال کلسیم نوع L را تحت تاثیر قرار می دهد (۱۷). در بازسازی حافظه و هوش و یادگیری نقش دارد و از آن برای درمان سندروم داون استفاده می شود (۱۸). به منظور تعیین دوز های عصاره متابولی دانه گیاه هل بر رفتار ترس، این تحقیق روی موش صحرایی نر بالغ انجام گرفت.

مواد و روشها

این تحقیق به روش تجربی انجام گرفت. در این پژوهش از موش های نر بالغ نژاد ویستانر با میانگین وزنی 20.0 ± 2.0 گرم

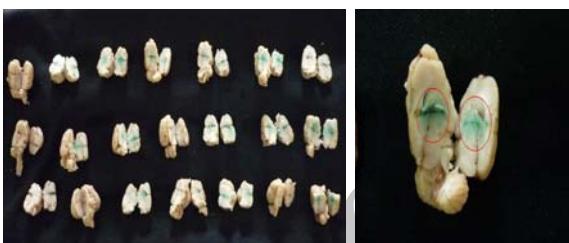
۵- میزان فعالیت حرکتی که عبارت بود از تعداد کل دفعات ورود به بازوی باز و بسته ماز، به واسطه مشاهده مستقیم اندازه گیری شد (Locomotion). (۲۰، ۲۲).

برای هر حیوان درصد ورود به راهروی باز و درصد زمان گذرانده شده در راهروی باز به طریق زیر محاسبه شد:

$$\% \text{ OAE} = \frac{\text{OAE}}{\text{OAE} + \text{CAE}} \times 100$$

$$\% \text{ OAT} = \frac{\text{OAT}}{\text{OAT} + \text{CAT}} \times 100$$

بعد از اتمام آزمایشات مغز کلیه نمونه‌ها توسط سرنگ هامیلتون یک میکرولیتر بلودومتیلن داخل کانول تزریق شد. سپس رتها توسط کلروفرم کشته شدند و مغز آنها از جمجمه خارج شد و در فرمالین ۱۰ درصد برای مدت ۳ روز قرار داده شد تا بافت مغز کاملاً ثبیت شود. سپس موقعیت کانول تزریق بررسی شد و رتهايی که کانول تزریق آنها در داخل بطن قرار نگرفته بود، از دور آزمایش حذف گردید و فقط تجزیه و تحلیل شامل رتهايی بود که کانول تزریق آنها در داخل بطن قرار گرفته بود (شکل ۱).

شکل ۱- بافت مغز رتهايی مورد مطالعه

نتایج بصورت میانگین \pm انحراف معیار نشان داده شده و تحلیل آماری با استفاده از نرم‌افزار spss و آنالیز واریانس یک طرفه ANOVA One way و تست تعقیبی Tukey انجام گردید. سطح معنی داری داده‌ها در $p < 0.05$ بررسی گردید.

یافته‌ها

نتایج حاصل از پژوهش نشان داد که تزریق درون بطنی-مغزی دوز ۳ و ۳۰ میکروگرم بر رت از عصاره به همراه تزریق درون صفاقی به میزان ۲۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم از ترکیب PTZ، میانگین و انحراف معیار درصد زمان حضور در بازوی باز (%) را نسبت به گروه کنترل افزایش داد که این افزایش در دو دوز ۳ و ۱۰ میکروگرم بر رت از نظر آماری معنی دار

برای تهیه عصاره، دانه گیاه هل از بازار محلی مشهد خریداری شد. دانه هل تهیه شده، توسط آسیاب مکانیکی پودر شده و پودر حاصله تا زمان شروع آزمایش در شرایط مناسب حرارتی ۲۷-۲۵ نگهداری گردید. جهت تهیه عصاره، بعد از خرد شدن گیاه سه روز در متابل ۹۶ درصد خوابانیده شده و سپس با حذف حلل توسط دستگاه روتاری عصاره متابولی دانه گیاه هل به دست آمد. میزان درصد رطوبت ۴۱ درصد به دست آمد.

در این تحقیق، حیوانات به گروه‌های ۶ تایی تقسیم شدند. در گروه کنترل (saline)، حیوانات ۱ میکرولیتر محلول سرم فیزیولوژی دریافت کردند و تزریق بصورت i.c.v. (تزریق درون بطن-مغزی) صورت گرفت. در گروه دوم حیوانات به عنوان شاهد، پنتیلن تترازول (PTZ) را به میزان ۲۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم دریافت و تزریق بصورت i.p. (تزریق درون صفاقی) صورت گرفت. در گروه‌های تجربی، حیوانات در ۳ گروه عصاره متابولی دانه گیاه هل را با دوزهای ۳، ۱۰ و ۳۰ میکروگرم در هر موش به صورت درون بطنی-مغزی (i.c.v.) و مقدار ۲۰ میلی‌گرم بر کیلوگرم PTZ را به صورت درون صفاقی (i.p.) دریافت نمودند.

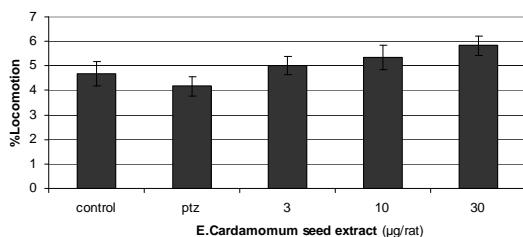
برای سنجش رفتار ترس مدل رفتاری Elevated plus-maze مورد استفاده قرار گرفت (۲۰، ۲۱). این ابزار از جنس چوب و دارای چهار بازو به شکل علامت (+) است. ابعاد راهروی باز و بسته ۱۰x۵۰ سانتی‌متر و دو طرف و انتهای راهروی بسته دیوارهای به بلندی ۴۰ سانتی‌متر داشته و برای جلوگیری از افتادن موش‌ها در دو طرف و انتهای راهروی باز لبه‌ای به ارتفاع ۱ سانتی‌متر از جنس شیشه نصب گردیده است. چهار راهرو به یک محدوده مرکزی به ابعاد ۱۰x۱۰ سانتی‌متر منتهی می‌شود. maze توسط پایه‌هایی در ارتفاع ۵۰ سانتی‌متر از سطح زمین قرار می‌گیرند.

موش‌ها درون محدوده مرکزی maze قرار داده می‌شوند، به طوری که رو به یک راهروی باز قرار می‌گیرند. نور مناسب توسط یک لامپ ۱۰۰ واتی که در ارتفاع ۱۲۰ سانتی‌متر از مرکز maze قرار دارد، تامین می‌شود. در مدت ۵ دقیقه‌ای که حیوان آزادانه در قسمت‌های مختلف maze حرکت می‌کرد پارامترهای زیر با استفاده از کرونومتر باید اندازه‌گیری شود:

- ۱- مدت زمانی که حیوان در راهروی باز باقی می‌ماند (%OAT).
- ۲- مدت زمانی که حیوان در راهروی باز باقی می‌ماند (%CAT).
- ۳- تعداد دفعاتی که حیوان وارد راهروی باز می‌شود (%OAE).
- ۴- تعداد دفعاتی که حیوان وارد راهروی باز می‌شود (%CAE).

تأثیر عصاره دانه گیاه هل بر رفتار ترس در موش صحرایی

گروه های تزریقی درون بطنی-مغزی با دوزهای ۳، ۱۰ و ۳۰ میکروگرم بر رت از عصاره به همراه تزریق درون صفاقی به میزان ۲۰ میلیگرم بر کیلوگرم از ترکیب PTZ، میانگین و انحراف معیار میزان فعالیت حرکتی حیوان را نسبت به گروه کنترل افزایش داد که این افزایش از لحاظ آماری معنی دار نبود (نمودار ۳).

نمودار ۳ - اثر تزریق دوز های ۳، ۱۰ و ۳۰ میکروگرم بر رت عصاره میانولی دانه گیاه هل بر مقایسه با گروه کنترل. مقایسه میانگین و انحراف معیار گروه های تجربی دریافت کننده دوزهای مختلف عصاره دانه گیاه E. cardamomum (۳، ۱۰ و ۳۰) و گروه دریافت کننده PTZ با گروه کنترل در درصد زمان سپری شده در بازوی باز ($p < 0.01$ **).

E.C: Elettaria Cardamomum Control: saline positive control: PTZ N= 6

بحث

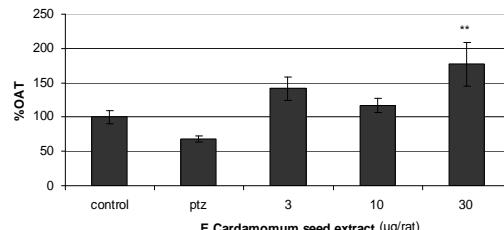
تحقیق نشان داد که عصاره میانولی دانه گیاه هل، رفتار ترس را کاهش داد. این اثر در هر سه گروه دریافت کننده با دوزهای ۳۰ میکروگرم بر رت و گروه دریافت کننده PTZ با گروه کنترل بر میزان فعالیت حرکتی حیوان (%)Locomotion. داده ها به صورت میانگین ± خطای معیار گزارش شده است.

E.C: Elettaria Cardamomum Control: saline positive control: PTZ N= 6

گروه دریافت کننده %OAT و %OAE کمتری را نسبت به گروه کنترل نشان داد که نشان دهنده کاهش ترس می باشد. در جستجوی بانک های اطلاعاتی علمی معتبر تاکنون گزارشی مبنی بر بررسی اثر عصاره دانه گیاه هل بر رفتار ترس در موش صحرایی، موش سوری، خرگوش و دیگر حیوانات آزمایشگاهی وجود نداشت و از این نظر پژوهش حاضر فاقد سابقه قبلی است.

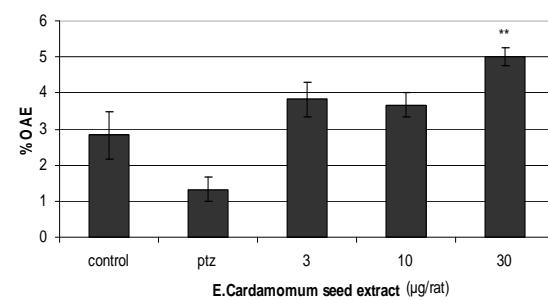
در این مطالعه، دوزهای ۳، ۱۰ و ۳۰ میکروگرم بر رت برای تزریق درون بطنی-مغزی انتخاب گردید. سه دوز مورد استفاده توانست رفتار ترس را نسبت به گروه کنترل کاهش و زمان افزایش در بازوی باز را نشان دهد که تنها دوز ۳۰ میکروگرم

نبود، ولی در دوز ۳۰ میکروگرم بر رت این افزایش از نظر آماری معنی دار بود ($p < 0.01$) (نمودار ۱).

نمودار ۱- اثر تزریق دوزهای ۳، ۱۰ و ۳۰ عصاره میانولی دانه گیاه هل بر %OAT در مقایسه با گروه کنترل. مقایسه میانگین و انحراف معیار گروه های تجربی دریافت کننده دوزهای مختلف عصاره دانه گیاه E. cardamomum (۳، ۱۰ و ۳۰) و گروه دریافت کننده PTZ با گروه کنترل در درصد زمان سپری شده در بازوی باز ($p < 0.01$ **). علامت ستاره بیانگر اختلاف معنی دار با گروه کنترل است. داده ها به E.C: Elettaria Cardamomum Control: saline positive control: PTZ N= 6

تزریق درون بطنی-مغزی دوز ۳، ۱۰، ۳۰ میکروگرم بر رت از عصاره به همراه تزریق درون صفاقی به میزان ۲۰ میلیگرم بر کیلوگرم از ترکیب PTZ، میانگین و انحراف معیار درصد دفعاتی که حیوان وارد بازوی باز (%)OAE می شود را نسبت به گروه کنترل افزایش داد که این افزایش در دو دوز ۳ و ۱۰ میکروگرم بر رت از نظر آماری معنی دار نبود ولی در دوز ۳۰ میکروگرم بر رت این افزایش از نظر آماری معنی دار بود ($p < 0.01$) (نمودار ۲).

نمودار ۲- اثر تزریق دوزهای ۳، ۱۰ و ۳۰ میکروگرم بر رت عصاره میانولی دانه گیاه هل بر %OAE در مقایسه با گروه کنترل. مقایسه میانگین و انحراف معیار گروه های تجربی دریافت کننده دوزهای مختلف عصاره دانه گیاه E. cardamomum (۳، ۱۰ و ۳۰) و ۳۰ میکروگرم بر رت با گروه دریافت کننده PTZ با گروه کنترل در درصد ورود به بازوی باز (%)OAE (علامت ستاره بیانگر اختلاف معنی دار با گروه کنترل است). داده ها به صورت میانگین ± خطای معیار گزارش شده است.

E.C: Elettaria Cardamomum Control: saline positive control: PTZ N= 6

در این تحقیق، ما از PTZ به عنوان ماده القا کننده ترس استفاده کردیم. بررسی نشان داده شده است که PTZ غلظت یون کلسیم درون سلولی را افزایش می‌دهد که این افزایش غلظت یون کلسیم مانع از بروز اثرات مهاری ناشی از GABA می‌شود. آنالیز شیمیایی این گیاه نشان می‌دهد که دارای ترکیب فلاونوپید می‌باشد و این ترکیب به عنوان آنتاگونوئیست کلسیم در نظر گرفته شده است (۲۵). در نتیجه این ماده اثر PTZ را به واسطه مهار گیرنده‌های NMDA کاهش داده و از افزایش غلظت یون کلسیم درون سلولی جلوگیری می‌کند که در نتیجه باعث تشدید فعالیت گیرنده‌های گابا در سلول عصبی شده و به این ترتیب از القا ترس ناشی از PTZ ممانعت می‌شود.

این پژوهش نشان داد که با توجه به ترکیبات موجود در عصاره دانه گیاه هل و تاثیر آن بر نحوه عملکرد سیستم گابائیزریزیک و کولینریزیک، رفتار ترس القا شده ناشی از ترکیب PTZ کاهش می‌یابد.

بر رت نسبت به گروه کنترل افزایش معنی‌دار زمان اقامت در بازوی باز را نشان داد ($p < 0.01$).

طبق تحقیقات، این گیاه دارای ترکیباتی به نام فلاونوئید است و این ترکیبات دارای خاصیت آرامبخشی دارد. این احتمال وجود دارد که فلاونوئیدهای موجود در دانه گیاه هل محور HPA (Hypothalamic- Pituitary- Adrenal) را مهار کنند و این محور در استرس و اضطراب فعال می‌شود، پس با مهار این محور اضطراب و ترس نیز کاهش می‌یابد (۲۳).

گزارش‌هایی مبنی بر تاثیر فلاونوپیدها بر گیرنده‌های بنزوپروپینی وجود دارد. با توجه به وجود فلاونوپیدها در این گیاه احتمال این که عصاره از طریق تاثیر بر گیرنده‌های GABA_A باعث کاهش ترس و آرامبخشی می‌گردد (۲۴).

اکثر اثرات عصاره دانه گیاه هل به علت وجود ترکیبات ساپونین و فلاونوپید می‌باشد که به ترتیب ساپونین فعالیت کلینریزیک و فلاونوپید به عنوان آنتاگونوئیست کلسیم مطرح شده‌اند.

REFERENCES

- Blanchard RJ, Blanchard DC. An ethnoexperimental analysis of defense, fear, and anxiety. In: McNaughton N, Andrews G, editors. Anxiety. Otago. Conference Series, No.1, Dunedin, New Zealand: University of Otago Press; 1990. p. 124-33.
- Nader K, Majidishad P, Amorapanth P, LeDoux JE. Damage to the lateral and central, but not other, amygdaloid nuclei prevents the acquisition of auditory fear conditioning. Learn Mem 2001; 8: 156-63.
- Flores-Gracia C, Nuche-Bertrand A, Crespo-Ramirez M, Miledi R, Fuxé K, Pérez de la Mora M. GABA(A) ρ receptor mechanisms in the rat amygdala and its role in the modulation of fear and anxiety. Psychopharmacology (Berl) 2010; 212: 475-84.
- LeDoux J. The emotional brain, fear, and the amygdale. Cell Mol Neurobiol 2003; 23: 727-38.
- Walker DL, Toufexis DJ, Davis M. Role of the bed nucleus of the stria terminalis versus the amygdala in fear, stress, and anxiety. Eur J Pharmacol 2003; 463: 199-216.
- Wilensky AE, Schafe GE, Kristensen MP, LeDoux JE. Rethinking the fear circuit: the central nucleus of the amygdala is required for the acquisition, consolidation, and expression of pavlovian fear conditioning. J Neurosci 2006; 26: 12387-96.
- Lucchesi ME, Smadja J, Bradshaw S, Louw W, Chemat F. Solvent free microwave extraction of *Elettaria cardamomum* L. A multivariate study of a new technique for the extraction of essential oil. Journal of Food Engineering 2007; 79: 1079-86.
- Mehra K. Indian system of innovation in biotechnology- A case study of Cardamom. Technovation 2001; 21: 15-23.
- Nadkarni K, Nadkarni M, editors. Indian Materia Medica. 3rd ed. Bombay: popular prakasham; 1976. p.475-76.
- Duke JA, Duke MJ, Bogenschutz-Godwin J, Ducellier PK, editors. Hand book of medicinal herbs. 2nd ed. Boca Raton: CRC press; 2002. p.153-54.
- Khan NA, Rahman SZ. The screening of Majoon-e-Azaraqi for cardiovascular and peripheral activity. Hamdard Med 1992; 35: 102-109.
- Okugawa H, Okugawa M, Moriyasu S, Matsushita K, Saiki Y, Hashimotoenfle K, et al. Evaluation of crude drugs by a combination of enfleurage and chromatography on flavor components in seeds of *Amomum cardamomum* and *Elettaria cardamomum*. Shoyakugaku Zasshi 1988; 42: 94-97.
- Shaban MAE, Shaban KM, Kan deel GA, Yacout S, Mehaseb E. The chemical composition of the volatile oil of *Elettaria cardamomum* seeds. Pharmazie 1987; 42: 207-208.

- 14- Gopalakrishnan M, Gopalakrishnan C, Narayanan S, Grenz M. Non saponifiable lipid constituents of cardamom. *Agri Food Chem* 1990; 38: 2133-36.
- 15- Duke J, Duke A. Handbook of phytochemical constituents of GRAS Herbs and other economical plants. London: CRC press; 1992. p.239-40.
- 16- McMahon C. Lemon-scented tea-tree-fragrant harvest. *White Lotus Aronatics Newsletter*.
- 17- Jung M, Lal H, Gatch M. The discriminative stimulus effects of pentylenetetrazole as a model of anxiety: recent developments. *Neurosci Biobehav Rev* 2002; 26: 429-39.
- 18- Minkel JR. Drug may counteract Down syndrome. *Scientific American* 2007; 25: 3-20.
- 19- Paxinos G, Watson C, editors. The rat brain in stereotaxic coordinates. 3rd ed. Philadelphia: Academic Press; 1997. p.170-71.
- 20- Pellow S, Chopin P, File SE, Briley M. Validation of open: Closed arm entries in an Elevated plus-maze as a measure of anxiety in the rat. *J Neurosci Methods* 1985; 14: 149-67.
- 21- Rodgers RJ. Animal models of anxiety: where next. *Behav Pharmacol* 1997; 8: 470-96.
- 22- Pérez de la Mora M, Lara-García D, Jacobsen KX, Vázquez-García M, Crespo-Ramírez M, Flores-Gracia C. Anxiolytic-like effects of the selective metabotropic glutamate receptor 5 antagonist MPEP after its intra-amygdaloid microinjection in three different non-conditioned rat models of anxiety. *Eur J Neurosci* 2006; 23: 2749-59.
- 23- Butterweck V, Hegger M, Winterhoff H. Flavonoids of St. John's Wort reduce HPA axis function in the rat. *Planta Med* 2004; 70: 1008-11.
- 24- Salah SM, Jager AK. Screening of traditionally used Lebanese herbs for neurological activities. *J Ethnopharmacol* 2005; 97: 145-49.
- 25- Gilani A, Gilani H, Aftab K, Ahmad S. Cholinergic actions of crude saponins from *Castanospermum austral*. *Int J Pharm* 2002; 32: 209-16.